

Çocukların Sosyal Medya Güvenliği

Muhammed Burak Aksu

8 Aralık 2025

Abstract

Bu çalışma, çocukların sosyal medya platformlarında zararlı içeriklere maruz kalmasını incelemekte ve bu risklerin azaltılması için uygulanabilir stratejiler önermektedir. Artan dijital erişim, çocukların kontrolsüz çevrimiçi ortamlara daha sık girmesine neden olmuş ve içerik filtreleme, algoritmik öneriler ve ebeveyn denetimi gibi konuları kritik hâle getirmiştir. Literatür incelemesi, çocukların sosyal medya kullanımında hem psikolojik hem de güvenlik odaklı tehditlerin giderek arttığını göstermektedir. Çalışmada çocukların karşılaştığı risk türleri, bu risklerin davranışsal etkileri ve mevcut koruma mekanizmalarının etkinliği değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, teknolojik filtreleme araçları, medya okuryazarlığı ve ebeveyn rehberliğinin birlikte kullanılması gerektiği vurgulanmıştır.

1 Introduction

Sosyal medya platformları çocuklar için hem bilgi edinme hem de sosyalleşme alanı sunarken, aynı zamanda zararlı içeriklere maruz kalma riskini de artırmaktadır. Çocuklar, özellikle algoritma tabanlı öneri sistemleri nedeniyle yaşlarına uygun olmayan videolar, görseller veya bağlantılarla karşılaşabilmektedir. Bu çalışmanın amacı; çocukların maruz kaldığı içerik türlerini belirlemek, bu maruz kalmanın sonuçlarını değerlendirmek ve riskleri azaltmaya yönelik teknolojik ve davranışsal çözümler sunmaktır.

2 Methodology

Bu proje kapsamında veri toplama süreci ağırlıklı olarak literatür taramasına dayanmaktadır. Google Scholar, IEEE Xplore ve Elsevier üzerinden çocukların sosyal medya kullanımına ilişkin ampirik çalışmalar, içerik analizleri ve algoritma incelemeleri derlenmiştir. Analiz sürecinde zararlı içerik türleri; şiddet, cinsel içerik, yanlış bilgi, reklam manipülasyonu ve zararlı davranış teşvikleri gibi kategorilere ayrılmıştır. İncelenen makaleler, çocukların özellikle YouTube, TikTok ve Instagram gibi platformlarda denetimsiz içeriklere daha yüksek oranda maruz kaldığını göstermektedir. [1].

3 Results

Bozzola ve ark. (2022), çocukların sosyal medya kullanımının giderek daha erken yaşlara indiğini ve ebeveyn gözetimi azaldıkça zararlı içeriklerle karşılaşma oranında belirgin bir artış olduğunu raporlamaktadır. Özellikle 11–13 yaş aralığındaki çocukların TikTok ve YouTube üzerinden şiddet, nefret söylemi veya yanlış bilgi içeren içeriklerle daha sık karşılaştığı bulunmuştur. [2].

Montag (2024), sosyal medya kullanımının davranışsal bağımlılık eğilimlerini artırdığını göstermektedir. Çocukların maruz kaldığı içerikler yalnızca zararlı temalarla sınırlı olmayıp, aynı zamanda sürekli bildirim takibi ve algoritmik pekiştirme döngüleri nedeniyle psikolojik riskleri de artırmaktadır. [1].

Youssef ve ark. (2025), çocukların çevrimiçi ortamda karşılaştığı riskleri beş kategoriye ayırmıştır: zararlı videolar, reklam manipülasyonu, kişisel veri istismarı, siber zorbalık ve yetişkin içerikleri. Ebeveyn denetiminin düşük olduğu durumlarda bu risklere maruz kalma olasılığının iki kat arttığı belirtilmiştir. [3].

Alshamrani, Gill ve Kumar (2020), YouTube üzerindeki çocuk içeriklerinde gizlenen zararlı URL'leri incelemiş ve algoritmaların bu bağlantıları çoğu zaman tespit edemediğini ortaya koymuştur. Videoların açıklama veya yorum kısımlarındaki kötü niyetli yönlendirmelerin önemli bir bölümünün filtrelerden kaçtığı tespit edilmiştir. [4].

Xue ve ark. (2025) sosyal medya algoritmalarının çocuklara önerdiği içeriklerde “karanlık sinyaller” olarak bilinen dikkat çekici görsel ve tematik özellikler bulunduğunu ortaya koymuştur. Bu özellikler arasında aşırı renk doygunluğu, hızlı sahne geçişleri ve gizli mesaj içeren grafikler bulunmaktadır. [5].

4 Conclusion

Çalışma, çocukların sosyal medyada zararlı içeriklere maruz kalma riskinin giderek arttığını göstermektedir. Bu risklerin azaltılması için teknoloji firmalarının içerik filtre mekanizmalarını geliştirmesi, ebeveynlerin düzenli denetim sağlaması ve okullarda medya okuryazarlığının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Ayrıca çocukların şikâyet mekanizmalarını etkin kullanabilmesi için bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Çok katmanlı bir yaklaşım olmadan, mevcut platformların sunduğu “kısıtlı mod” gibi araçların tek başına yeterli olmadığı açıktır.

References

- [1] C. Montag, “Problematic social media use in childhood and adolescence,” *Current Opinion in Psychology*, vol. 58, 2024.
- [2] E. Bozzola, M. Spina, S. Agostiniani, G. Barni, and G. Villani, “The use of social media in children and adolescents,” *Italian Journal of Pediatrics*, vol. 48, no. 1, p. 75, 2022.

- [3] E. Youssef, L. De Moor, J. De Marez, and S. Vandebosch, “Online risks and parental mediation in social media usage among children,” *Telematics and Informatics Reports*, vol. 15, 2025.
- [4] A. Alshamrani, P. Gill, and A. Kumar, “Hiding in plain sight: A measurement and analysis of kids’ exposure to malicious urls on youtube,” in *Proceedings of the ACM Internet Measurement Conference (IMC)*, 2020, pp. 441–455.
- [5] J. Xue, M. Papadopoulou, A. Rodrigues, and P. Gill, “Catching dark signals in algorithms: Unveiling audiovisual and thematic markers of unsafe content recommended for children and teenagers,” *Computers in Human Behavior*, vol. 158, 2025.